

การตายของเด็กในประเทศไทย

นางสาวพัชรี บุญแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-967-9

013487

216462646

CHILD MORTALITY IN THAILAND

Miss Patcharee Boonkaew

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

ISBN 974-566-967-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

การตายของเด็กในประเทศไทย
นางสาวพัชรี บุญแก้ว
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทนา วิบูลย์เศรษฐร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... ม.บ.

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)
รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา สุวิรินทร์พันธุ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รณพวรรณ จงวัฒนา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพร ชโยวรรณ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทนา วิบูลย์เศรษฐร์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อนิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา
ภาควิชา
ปีการศึกษา

การตายของเด็กในประเทศไทย
นางสาวพัชรี บุญแก้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัทนา วิบูลย์เศรษฐ์
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
2528

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และ อนามัย กับการตายของเด็ก โดยข้อมูลจากโครงการสำรวจภาวะเจริญพันธุ์ ภาวะการตาย และการวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ดำเนินการวิจัยโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาค้นคว้านี้ได้ทำการหาค่าสัดส่วนการตายของเด็กตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 2 ปี, 3 ปี และ 5 ปี ตามลำดับ ด้วยวิธีการคำนวณซึ่งคิดค้นโดย Professor William Brass แต่เพื่อให้การวิเคราะห์สัดส่วนการตายของเด็กตามลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และอนามัย มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงเสนอเฉพาะค่าสัดส่วนการตายของเด็กโดยเฉลี่ยในช่วงอายุตั้งแต่เกิดจนถึง 3 ปี (0 - 3 ปี) ซึ่งผลของการศึกษามีดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า เด็กในเขตชนบทที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีคะแนนสินค้าบริโภคประเภทอาหารสูงกว่า มีสัดส่วนการตายต่ำกว่าเด็กที่อยู่ในครัวเรือน ซึ่งมีคะแนนสินค้าบริโภคประเภทอาหารต่ำกว่า ในขณะที่เดียวกันเด็กที่มีบิดาซึ่งมิได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีสัดส่วนการตายต่ำกว่าเด็กที่มีบิดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนี้พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างกรรมสิทธิ์ของที่ดินและสัดส่วนการตายของเด็กไม่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ บิดาที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเลยมีสัดส่วนการตายของเด็กต่ำที่สุด สำหรับในเขตเมืองพบว่าเด็กที่มีบิดาซึ่งทำงานใช้วิชาชีพ หรือ ทำการค้าขาย มีสัดส่วนการตายน้อยกว่าเด็กที่มีบิดาซึ่งประกอบอาชีพใช้แรงงาน

ปัจจัยด้านสังคม ในเขตชนบททั้งบิคา และมารคาที่มีการศึกษาระดับ ป.4 ขึ้นไป มีเด็กตายในสัดส่วนที่ต่ำกว่าบิคาและมารคาที่มีการศึกษาค่ากว่า ป.4 อย่างเด่นชัดสำหรับ มารคาที่ไม่ต้องทำงานทั้งในเขตชนบทและ เขตเมืองมีเด็กตายในสัดส่วนต่ำกว่ามารคาที่ต้อง ทำงาน

ปัจจัยด้านประชากร สำหรับมารคาในเขตเมืองที่ใหญ่ครคี่มมีเด็กตายในสัดส่วน ที่ต่ำกว่ามารคาที่ไม่ใหญ่ครคี่ม แต่การศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ระยะเวลาที่โหนดบุตรจะมีผลกระทบต่อสัดส่วนการตายของเด็ก

ปัจจัยด้านอนามัย ในเขตชนบทครัวเรือนที่ใช้ส้วมแบบปัจจุบันและมารคาที่มีแบบ แผนการคลอดแบบปัจจุบัน จะมีสัดส่วนการตายของเด็กต่ำกว่าครัวเรือนที่ใช้ส้วมแบบคั้งเคิม หรือมารคาที่มีแบบแผนการคลอดแบบคั้งเคิม ส่วนแบบแผนการใช้น้ำคี่มนั้นพบว่า เด็กที่อยู่ใน ครัวเรือน ซึ่งใช้น้ำคี่มแบบปัจจุบันมีสัดส่วนการตายสูงกว่าเด็กที่ใช้น้ำคี่มแบบคั้งเคิม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Child Mortality in Thailand
Name Miss Patcharee Boonkaew
Thesis Advisor Assistant Professor Suwathana Vibulsresth
Department Sociology and Anthropology
Academic Year 1985

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the association between socio-economic, demographic and sanitary factors and child mortality. The data used in this analysis was obtained from "The National Survey of Fertility, Mortality and Family Planning in Thailand 1979" carried out by the Institute of Population Studies, Chulalongkorn University.

The Brass technique was used to obtain child mortality rates. However, 3q0 values presented in this study are the average values of 2q0, 3q0 and 5q0. The results of the analysis are as follows.

As far as economic factors are concerned, it was found that in rural areas children belonged to fathers who had higher scores for the ownership of consumer durable goods and who were not agricultural workers experienced lower child mortality. However, the relationship between land ownership and child mortality indicated an erratic pattern i.e. fathers who did not own any land had lowest child mortality, whereas those who owned 1-15 rai of land had higher child mortality than those who owned 16 rai or more of land. In urban areas, fathers who were professional workers or engaged in sales had lower child mortality than

those who were skilled and unskilled manual workers.

With respect to social determinants, father's and mother's education exert an influence on child mortality, i.e. fathers and mothers in rural areas who finished 4 years or more of schooling had lower child mortality than those who attained less than 4 years of education. The results also revealed that children of non - working mothers had higher chances of survival than children of working mothers in both rural and urban areas.

For demographic factors, it was found that urban mothers who had breast - fed their children had lower child mortality than those who did not. Nevertheless, the data did not show that duration of breast feeding had an impact on child mortality.

It was also found that households having flush or water seal type of latrines and mothers who had their children be delivered by medical personnels experienced lower child mortality. However, types of drinking water did not show an effect on the survival of children.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของบุคคลหลายท่าน ซึ่งผู้เขียนใคร่กล่าวไว้ ณ ที่นี้ ก่อนอื่นขอขอบพระคุณมูลนิธิศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ที่ได้มอบเงินทุนในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ และขอขอบคุณสถาบันประชากรศาสตร์ที่อนุญาตให้ใช้ข้อมูล รวมทั้งเจ้าหน้าที่สถาบันทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา สุวิรินทร์พันธุ์ ที่เป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นภาพร ชโยวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ทั้งสองท่านได้แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวิธนา วิบูลย์เศรษฐ์ ท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษา และตรวจแก้วิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามความประสงค์ของคณะกรรมการ

ท้ายที่สุดนี้ผู้เขียน ขอกราบขอบพระคุณ พ่อแม่ที่เป็นกำลังใจแก่ลูกตลอดมานับตั้งแต่เริ่มศึกษา จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาสมศักดิ์ใจทุกประการ และขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ช่วยในแนะนำ และเอาใจช่วยจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นรูปเล่มด้วยดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
สารบัญตาราง	๑๑
บทที่	
1 บทนำ	1
2 ระเบียบวิธีวิจัย	13
3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตายของเด็ก	31
4 สรุปและขอเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก	60
ประวัติ	80

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
2.1	ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณสัดส่วนการตายของเด็กในเขตชนบท 17
2.2	ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณสัดส่วนการตายของเด็กในเมือง 18
2.3	การประมาณสัดส่วนการตายของเด็กในเขตชนบทตามกลุ่มอายุ x 21
2.4	การประมาณสัดส่วนการตายของเด็กในเขตเมืองตามกลุ่มอายุ x 22
2.5	ร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนและสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม ประชากร และเขตที่อยู่อาศัย 25
2.6	ร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนและสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจและอนามัย ในเขตชนบท 27
3.1	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามจำนวนกรรมสิทธิ์ในที่กิน ในเขตชนบท 32
3.2	ร้อยละของบิดา จำแนกตามอาชีพและจำนวนกรรมสิทธิ์ในที่กิน 33
3.3	ร้อยละของบิดา จำแนกตามจำนวนกรรมสิทธิ์ในที่กินและคะแนนสินค้าบริโภคถาวร 33
3.4	ร้อยละของบิดา จำแนกตามแบบแผนการใช้ส้วมและคะแนนสินค้าบริโภคถาวร 35
3.5	ร้อยละของมารดา จำแนกตามแบบแผนการทำคลอดและคะแนนสินค้าบริโภคถาวร 36
3.6	ร้อยละของบิดา จำแนกตามแบบแผนการใช้น้ำดื่มและคะแนนสินค้าบริโภคถาวร 36
3.7	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามคะแนนสินค้าบริโภคถาวร ในเขตชนบท 37
3.8	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามคะแนนสินค้าบริโภคถาวรและแบบแผนการใช้ส้วม ในเขตชนบท 37
3.9	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามคะแนนสินค้าบริโภคถาวรและแบบแผนการทำคลอด ในเขตชนบท 38

ตารางที่	หน้า
3.10	ร้อยละของบิคา จำแนกตามอาชีพและคะแนนสินค้าบริโภคดาว..... 39
3.11	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามอาชีพของบิคา ในเขตชนบท..... 40
3.12	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามอาชีพของบิคา และแบบแผนการใช้ส้วม ในเขตชนบท 40
3.13	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามลักษณะอาชีพ ของบิคา ในเขตเมือง 41
3.14	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามระดับการศึกษา ของบิคา ในเขตชนบท 42
3.15	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามระดับการศึกษา ของบิคา และแบบแผนการใช้ส้วม ในเขตชนบท..... 43
3.16	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามระดับการศึกษา ของมารคา ในเขตชนบท..... 44
3.17	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามระดับการศึกษา ของมารคา และแบบแผนการทำคลอด ในเขตชนบท..... 44
3.18	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามสถานภาพด้าน แรงงานของมารคา ในเขตชนบทและเขตเมือง..... 45
3.19	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามระยะเวลาที่ มารคาให้บุตรคนสุดท้าย ในเขตชนบท..... 47
3.20	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามระยะเวลาที่ ให้บุตรคนสุดท้ายและสถานภาพด้านแรงงานของมารคา ในเขตชนบท.... 47
3.21	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามการให้บุตรคน มารคา ในเขตเมือง..... 48
3.22	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามแบบแผนการใช้ ส้วม ในเขตชนบท..... 49
3.23	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามการทำคลอด ในเขตชนบท..... 50
3.24	สัดส่วนการตายโดยเฉลี่ยของเด็กอายุ 0-3 ปี จำแนกตามการให้น้ำดื่ม ในเขตชนบท..... 51